

GRADUAAT IN DE ORTHOPEDAGOGISCHE BEGELEIDING

HOGESCHOOL WEST-VLAANDEREN

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • BEOORDELINGSRAPPORT

27 OKTOBER 2020

Inhoud

1	Samenvattend advies van de commissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: Beoogd eindniveau.....	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: Onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau.....	11
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	13
3	Oordeel van de commissie	14
4	Aanvullende informatie.....	15
4.1	Bevindingen aanvullende informatie	16
4.1.1	Aanvullende informatie bij de wijze waarop het brede profiel dat de opleiding wil afleveren, voor elk van de vijf werkveld domeinen, aantoonbaar zal gerealiseerd worden in de korte studietijd van de graduaatsopleiding.....	16
4.1.2	Aanvullende informatie over de invulling van de begrippen werkplekleren en stage, waarbij de verhouding en verwachtingen tussen beide begrippen navolgbaar gedefinieerd wordt.....	16
4.1.3	Een werkplan dat inzichtelijk maakt hoe de aanbevelingen van de commissie opgevolgd zullen worden met bijvoorbeeld een overzicht van de doelen, gekoppeld aan acties en verantwoordelijken.	17
4.2	Overwegingen aanvullende informatie & conclusie commissie.....	17
5	Beoordelingsproces	19
	Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding	20
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)	21
	Bijlage 3: Samenstelling van de commissie	22
	Bijlage 4: Overzicht van het bestudeerde materiaal	23

1 Samenvattend advies van de commissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in de orthopedagogische begeleiding gevalideerd op 16 december 2019.

Het graduaat in de orthopedagogische begeleiding is een nieuwe opleiding van 120 studiepunten, uitgewerkt door de Hogeschool West-Vlaanderen (Howest). De opleiding wordt zowel georganiseerd in een tweejarig traject, als in een driejarig traject. De opleiding zal aangeboden worden op de Howest-campus te Brugge Centrum.

Het beoogde eindniveau sluit aan bij wat gevraagd wordt op niveau 5 van de Vlaamse kwalificatiestructuur. Door middel van (inter)nationale vergelijking en gesprekken met het werkveld en andere (bachelor)opleidingen werd dit niveau 5 duidelijk onderscheiden.

De opleiding wil een breed inzetbaar profiel afleveren. De commissie vraagt aan de opleiding om dit blijven te monitoren in functie van de studeerbaarheid van het programma.

Het curriculum zit goed in elkaar, is evenwichtig opgebouwd en werd vormgegeven in samenspraak met het werkveld. Dit is een troef van deze opleiding en een element dat de opleiding zeker nog kan versterken en stevig verankeren.

De opleiding biedt reeds veel faciliteiten voor werkstudenten. Toch vraagt de commissie zich af of het niet aanbieden van een avondtraject er niet voor zorgt dat er potentieel een groep studenten uitgesloten wordt, die vroeger aan het CVO wel eenvoudig kon instromen binnen een avondopleiding.

Het programma en faciliteiten stellen de studenten in staat om de beoogde doelstellingen te bereiken.

Het toetsbeleid is uitgewerkt, maar mist nog de formele verankering binnen de opleiding. De commissie raadt de opleiding aan om zich te aligneren aan de Howest-kaders, deze toe te passen op de graduaatsopleiding en zo het toetsbeleid te systematiseren, concretiseren en te formaliseren.

De commissie heeft vertrouwen dat het kwaliteitszorgbeleid van Howest, toegespitst op de graduaatsopleiding ervoor zal zorgen dat deze graduaatsopleiding kwalitatief uitgebouwd kan worden.

De commissie die de kwaliteit van de opleiding graduaat in de orthopedagogische begeleiding van de Hogeschool West-Vlaanderen heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO.

Het oordeel voldoende wordt onderbouwd via de bovengenoemde en in het volgende hoofdstuk te expliciteren positieve en kritische elementen uit het door de commissie gevoerde onderzoek naar de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding.

Het oordeel van de commissie dient gelezen te worden, samen met de bevindingen en overwegingen n.a.v. de aanvullende informatie (zie hoofdstuk 4 van dit rapport).

De commissie beveelt de opleiding aan:

- na te gaan of het brede profiel dat de opleiding wil afleveren, binnen elke doelgroep kan gerealiseerd worden in de korte studietijd van de graduaatsopleiding.
- om de verhouding tussen werkplekleren en stage verder uit te kristalliseren zodat de verwachtingen en verhoudingen tussen beide begrippen duidelijk worden voor alle stakeholders.

- na te denken over het inrichten van een avondtraject en hiermee de sociale verantwoordelijkheid op te nemen.
- om ervoor te zorgen dat de student in alle omstandigheden de beoogde doelen kan bereiken. Vertaal eerdere initiatieven (zoals de Bootcamp) naar alternatieven die wel Corona-proof zijn.
- om na te denken over een coherent taalbeleid en een geïntegreerde aanpak voor deze opleiding.
- zich op meerdere vlakken te aligneren met de duidelijke kaders die Howest opgesteld heeft en die veel sturing kunnen bieden bij het operationaliseren van de opleiding, zonder daarbij de eigenheid van de graduaatsopleiding uit het oog te verliezen.

Den Haag, 27 oktober 2020

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding
graduaat in de orthopedagogische begeleiding van de Hogeschool West-Vlaanderen,

Mia Sas
(voorzitter)

Mike Slangen
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: Beoogd eindniveau

Bevindingen

Het graduaat in de orthopedagogische begeleiding is een nieuwe opleiding van 120 studiepunten, uitgewerkt door de Hogeschool West-Vlaanderen (Howest). De opleiding wordt zowel georganiseerd in een tweejarig traject, als in een driejarig traject. De opleiding zal aangeboden worden op de Howest-campus te Brugge Centrum.

De graduaatsopleiding in de orthopedagogische begeleiding zal het domeinspecifieke leerresultatenkader (DLR) gebruiken als opleidings specifiek leerresultatenkader. Dit kader werd vastgesteld door de VLHORA en gevalideerd door de NVAO. Het houdt rekening met het beoogd eindniveau en werd ontwikkeld in consensus met andere instellingen en het beroepenveld. De vertegenwoordigers van de opleiding geven aan dat ze hun inbreng in deze werkgroep voldoende gevalideerd zagen en daarom niet de noodzakelijkheid voelen tot het opstellen van eigen, opleidings specifieke leerresultaten. De DLR zijn een goede weerspiegeling van de beroepskwalificatie opgesteld door de sector. De leerresultaten werden in werkveldcommissies van de opleiding getoetst en bevestigd als voldoende breed en een goede basis voor directe tewerkstelling op niveau 5.

Wel heeft de opleiding een matrix uitgewerkt waarmee de DLR als input gebruikt worden om de leerdoelen te bepalen. Alhoewel geen OLR werden geformuleerd, heeft de opleiding wel besloten om enkele aspecten uit de DLR te benadrukken. Zo zal de gegradueerde aan Howest beter gewapend zijn tegen de vele crisissituaties, het onregelmatige werk, nachtwerk en de groeiende complexiteit van problemen bij cliënten. Dit wil de opleiding realiseren door het aanbieden van een aparte leerlijn 'veerkracht'. Studenten worden hier doorheen de volledige opleiding en overheen de verschillende opleidingsonderdelen (OLODS) mee geconfronteerd. Naast de gebruikelijke instrumenten in het werkveld, leert de student aan deze opleiding ook om digitale tools in te zetten en aan te leren bij de cliënt. Zo ondersteunt de gegradueerde de client naar maximale autonomie en sociale inclusie. Samenwerken in interdisciplinaire teams is zeer belangrijk voor de gegradueerde in de orthopedagogische ondersteuning. In deze opleiding zullen studenten dit kunnen oefenen binnen een apart opleidingsonderdeel 'interprofessioneel samenwerken'.

Om het niveau 5 scherp te stellen, heeft de opleiding verschillende initiatieven ondernomen. Zo werd er een internationale benchmark gedaan, waar er onder andere naar landen zoals Nederland, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk werd gekeken. Omwille van het vrij complexe speelveld in Vlaanderen, door regelgeving, barema's en toetredingsschalen, was het niet eenvoudig om parallellen te trekken of om specifieke good practices zomaar in te passen in de nieuwe opleiding. De opleiding heeft dit wel kunnen doen door de nationale benchmark. Er werd gekeken naar programma's en inhoud van andere Vlaamse aanbieders. Deze verkregen informatie werd aangevuld met bevindingen die opgehaald werden tijdens werkveldcommissies en uitwisselingen met de bacheloropleiding orthopedagogie aan de HOGENT. Uiteindelijk werd het beoogde profiel van de graduaatsstudent in de orthopedagogische begeleiding vastgelegd. Van hieruit werd de rest van de opleiding verder vormgegeven.

De opleiding heeft een duidelijk beeld van wat de gegradueerde in de orthopedagogische begeleiding nodig heeft om direct inzetbaar te zijn op de arbeidsmarkt. De opleiding zelf definieert het niveau 5 als een niveau waarop echt begeleiders voor het dagelijkse leven opgeleid worden. De orthopedagogisch begeleider engageert zich om maximale autonomie en sociale inclusie van personen te realiseren. Hij stelt zich present op en heeft een participatieve en coachende houding. Hij wil er zijn voor, met, naast personen met een ondersteuningsbehoefte in het dagelijkse leven. Op niveau 5 worden de studenten niet voorbereid om een team te leiden of initiatief te nemen. Tussen het graduaatsniveau en het

bachelorniveau zit een verschil in conceptueel denken. De gegradueerde zal steeds vertrekken vanuit eigen, eerdere ervaringen en die opnieuw toepassen in de praktijk. De bachelor zal eerder vertrekken vanuit theorie en modellen.

De commissie vernam dat het werkveld echt wel zit te wachten op extra werkrachten en dat deze uitvoerende gegradueerde zeer welkom is op de arbeidsmarkt. Afgestudeerden op niveau 4 en 6 vinden reeds zeer snel hun weg op de arbeidsmarkt en krijgen vaak al contracten aangeboden tijdens de opleiding. Er is een specifieke vraag vanuit het werkveld naar deze typische profielen op niveau 5.

De opleiding Graduaat in de Orthopedagogische begeleiding aan Howest richt zich tot sociaal bewogen studenten die zich willen inzetten voor mensen met specifieke ondersteuningsbehoeften. De orthopedagogisch begeleider is begeleider, verbinder en activator van personen met een nood aan ondersteuning op maat op vlak van wonen, werken, leren en vrije tijd en durft hierbij online en digitale tools inzetten en aanleren.

De opleiding wil een profiel afleveren dat breed inzetbaar is binnen de orthopedagogische wereld. Elke student moet doorheen zijn opleiding met vijf verschillende doelgroepen in contact komen: personen met een functiebeperking, in de integrale jeugdhulp, in de geestelijke gezondheidszorg, ouderenzorg en het werkterrein van onderwijs, kinderopvang en opvoedingsondersteuning.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat het hanteren van de DLR's zorgt voor aansluiting bij de Vlaamse kwalificatiestructuur. De commissie begrijpt de keuze van de opleiding om (voorlopig) geen eigen opleidingsspecifieke leerresultaten te ontwikkelen. De commissie wil wel vragen aan de opleiding om de noden en wensen uit het werkveld blijvend te monitoren en zo te verzekeren dat er blijvend kan voldaan worden aan de verwachtingen en eisen van het actuele (plaatselijke) werkveld.

De commissie is tevreden over de eigen accenten die de opleiding legt. Deze extra aandacht voor groepswerking, digitale tools en veerkracht versterken het profiel van de afgestudeerde gegradueerde in de orthopedagogische begeleiding en bieden een goede houvast voor de uitdagingen waar werknemers in deze sector mee geconfronteerd worden.

De uitgevoerde benchmark in binnen- en buitenland heeft er volgens de commissie voor gezorgd dat het niveau 5 goed onderscheiden is geworden van de overige niveaus 4 en 6. De commissie is erg te spreken over de inbreng van het werkveld tijdens het tot stand komen van deze opleiding. Ook overheen de ingediende eerdere dossiers kan de commissie een stijgende betrokkenheid van het werkveld bemerken. Dat is positief, en dient zeker vastgehouden te worden. Het werkveld erkent de nood aan dergelijke profielen en is er dus ook erg toe bereid om deze profielen mee op te leiden. De commissie raadt de opleiding wel aan om dit nieuwe niveau 5 duidelijk te vertalen naar alle stakeholders zoals het brede werkveld en (toekomstige) studenten, zodat meteen van bij de start alle verwachtingen duidelijk zijn.

De commissie stelt vragen bij de finaliteit van de opleiding. De afgestudeerde gegradueerde kan terechtkomen in een van de vijf domeinen waarmee hij tijdens zijn studietijd (al dan niet slechts zeer miniem) mee in aanraking gekomen is. De commissie vraagt de opleiding om na te gaan of het brede profiel dat de opleiding wil aanbieden, niet te ambitieus is voor de korte opleidingsperiode waarover men beschikt in een tweejarige graduaatsopleiding.

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: Onderwijsleeromgeving

Bevindingen

Het opleidingsprogramma (bijlage 3) telt 120 SP en is modulair opgebouwd. In het eerste jaar lopen alle opleidingsonderdelen over één semester. In het tweede jaar is het programma

anders georganiseerd. De opleidingsonderdelen Stage, reflectie en veerkracht 1 (18 SP) en 2 (21 SP) omvatten blokstages ingericht aan het einde van het semester.

Howest-opleidingen ontwikkelen hun krachtige leeromgeving vanuit het pedagogisch-didactische model van De Corte als kader. Het opleidingsprogramma werd opgebouwd volgens het concept van backwards design. Elk leerresultaat uit de DLR werd verfijnd in leerdoelen, die samen een competentietraject per leerresultaat vormen. Voor het opstellen van de competentietrajecten werd vertrokken vanuit de leerdoelen op integratieniveau en vervolgens werden de leerdoelen op toepassingsniveau en de kennisbasis bepaald. Vanuit deze competentietrajecten en de opleidingsvisie werd het opleidingsprogramma opgebouwd.

Het opleidingsprogramma bestaat uit drie pijlers: Mens en maatschappij, Vaardigheden en Professionele groei. In de pijler 'Mens en maatschappij' (20 SP) maakt de student kennis met de doelgroepen waarmee hij later zal werken en met maatschappelijke en beleidsmatige ontwikkelingen die relevant zijn voor het orthopedagogisch werkveld. De pijler 'Vaardigheden' (41 SP) omvat hoofdzakelijk de opleidingsonderdelen waarin verschillende begeleidingsvormen en -methodes worden aangeleerd. Muzisch agogisch, groeps- en gezinsgericht werken en psychosociale begeleiding hebben hier hun plaats. Verder leren studenten actuele (digitale) tools duurzaam inzetten. De stages en de reflectie-en-veerkracht-leerlijn zitten vervat in de pijler 'Professionele groei' (59 SP). Tijdens de stages brengen de studenten de opgebouwde competenties uit de andere pijlers in de praktijk. Studenten verdiepen zich hierbij in een door hen gekozen doelgroep. Via stageopdrachten verzekert de opleiding dat ook nieuwe competenties op de stageplaats worden verworven, zoals ondersteuningsspecifieke taken (bijv. persoonlijke hygiëne en huishoudelijke ondersteuning) en interne werking (bijv. communicatiedoorstroom).

De stageleerlijn bouwt op van inleefstages in het eerste jaar (3x 90u), naar blokstages in het tweede jaar. De inleefstage vindt plaats in de tweede helft van het eerste semester. De student loopt in deze periode 90u stage. In het tweede semester bouwt het aantal stage-uren al op tot 180 uren verspreid over het hele semester. De stages in het tweede jaar zijn blokstages van 10 en 12 weken in respectievelijk semester 3 (18 SP) en 4 (21 10SP). Supervisies en in het laatste semester intervisies tijdens de stages zorgen er voor dat studenten leren van elkaar.

De commissie vernam dat de opleiding ook hier sterk geluisterd heeft naar de wensen, noden en verzuchtingen van het werkveld. Op aangeven van het werkveld werden diverse inhoud van het programma gewijzigd, werden opleidingsonderdelen van plaats veranderd binnen het curriculum, of werd de organisatie van de stages aangepast aan de feedback die het werkveld bezorgde op formele en informele contacten met de opleiding.

De opleiding wil haar studenten breed opleiden en inzetbaar maken voor de grote orthopedagogische wereld. Dat wil de opleiding verkrijgen door de student ook effectief te laten kennismaken met het brede orthopedagogische werkveld. Dat wordt bewaakt via de diverse werkveldopdrachten naast de stage. Elke student moet doorheen zijn opleiding met vijf verschillende doelgroepen in contact komen: personen met een functiebeperking, in de integrale jeugdhulp, in de geestelijke gezondheidszorg, ouderenzorg en het werkterrein van onderwijs, kinderopvang en opvoedingsondersteuning. Elke student houdt in zijn ontwikkelingsgericht portfolio (zie hieronder) bij welke werkveldopdracht in welke doelgroep wordt opgenomen en of dit individueel/op gezinsniveau gebeurt, dan wel op het groepsniveau.

Om de studenten te laten kennismaken met alle verschillende domeinen van het orthopedagogische spectrum, heeft de opleiding het concept van 'Bootcamp' bedacht. Gedurende enkele dagen komen de studenten intensief in contact met alle 5 doelgroepen. Hierdoor kan de student proeven van elke doelgroep om dan nadien een meer doordachte keuze te kunnen maken welke doelgroep ze willen opnemen binnen hun stages. De

commissie vernam echter dat de Bootcamp nog niet had kunnen doorgaan, omwille van de huidige covid-19 situatie. Ook de volgende geplande bootcamp, in september 2020 zal niet doorgaan omwille van dezelfde reden.

In de onderdelen Reflectie en veerkracht van de OLOD's Stage, reflectie en veerkracht leert de gegradueerde zichzelf kennen (o.a. attitudes, interesses, sterktes, groeipunten, energiegevers en -nemers), stelt er persoonlijke ontwikkelingsplannen op en ontwikkelt er een visie op zijn professioneel functioneren. Dit gebeurt a.d.h.v. een ontwikkelingsgericht portfolio bestaande uit twee componenten: reflectieopdrachten (70%) en een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP, 30%).

Om in te spelen op de doelgroep van generatie- én werkstudenten werd zowel een modeltraject voor een tweejarig als voor een driejarig programma (bijlage 3) opgesteld. In het tweejarige modeltraject telt elk semester 30 SP; in het driejarige traject is dat tussen 18 en 21 SP. Naast deze twee modeltrajecten zijn aanvragen tot geïndividualiseerde trajecten mogelijk. De commissie kon vernemen tijdens het gesprek dat de opleiding naast deze formele trajecten er ook alles aan doet om werkende studenten zo maximaal mogelijk te faciliteren. Zo is er de mogelijkheid om te starten met de opleiding in februari, er kunnen afspraken gemaakt worden met de werkgever, er is verdere spreiding van het programma mogelijk (zelfs over vier jaren), zodat de studielast per jaar ook gespreid wordt, er zijn faciliteiten met betrekking tot examens en evaluaties, langere examenperiodes, flexibel stage lopen, ... De opleiding kiest er voorlopig echter voor om geen avondlessen te organiseren en het onderwijs enkel overdag te roosteren.

De opleiding heeft ervoor gekozen om het werkplekleren zoveel mogelijk te laten gebeuren binnen de echte context van de werkplek. De commissie heeft geconstateerd dat de opleiding voldoet aan de decretale vereisten betreffende het aandeel werkplekleren in het curriculum. De commissie zocht verduidelijking binnen enkele gehanteerde begrippen, met name het verschil tussen werkplekleren op zich en stage. De commissie vernam dat werkplekleren een methodiek is. Verschillende andere vormen, zoals stage, vallen onder die methodiek. De stage vindt plaats helemaal achteraan de opleiding en laat studenten volledig zelfstandig functioneren op de werkplek. Ze integreren alles wat de in de voorbije semester geleerd hebben. Het werkplekleren zelf, houdt nog andere elementen in, zoals het aanleren van competenties die niet (of moeilijk) binnen de muren van de hogeschool aangeleerd kunnen worden. Een voorbeeld hiervan zijn de hef- en tiltechnieken. Deze technieken worden aangeleerd op de werkplek zelf. De studenten leren deze aan, en kunnen ze direct toepassen in een echte, realistische context.

De opleiding geeft aan dat de vraag van studenten naar deze nieuwe opleiding enorm is. De huidige inschrijvingen liggen veel hoger dan aanvankelijk gedacht werd. Wanneer de opleiding ten volle draait, verwacht de opleiding een 250-tal ingeschreven studenten. De commissie vroeg de opleiding hoe zij ervoor gaan zorgen dat deze 250 studenten allemaal een stageplaats kunnen vinden. De commissie vernam van de opleiding dat dit waarschijnlijk geen probleem gaat vormen. Eerst en vooral vraagt het werkveld echt om dit soort profielen. De bereidheid om te investeren in toekomstige werkkrachten door nu de mogelijkheid te bieden om in het bedrijf stage te lopen, is zeker en vast aanwezig. De commissie vernam dat er momenteel een samenwerkingsovereenkomst getekend is tussen de opleiding en 110 stageplaatsen. Vele van deze stageplaatsen (meestal de grotere bedrijven), stellen meerdere studenten een stageplaats ter beschikking. De stagecoördinator geeft aan dat dit een permanente zoektocht is om extra stageplaatsen te blijven zoeken en aanschrijven. Nieuwe plaatsen worden proactief opgezocht en gecontacteerd om te garanderen dat elke student een goede, kwalitatieve stageplaats kan vinden.

De commissie vroeg hoe de opleiding de kwaliteit van de stageplaatsen bewaakt en aan welke vereisten een goede stageplaats dient te voldoen. De opleiding geeft aan dat er sowieso een checklist voorzien is waar elke mogelijke stageplaats aan gecheckt wordt. Het belangrijkste

aspect is dat de doelstellingen die de student op de stageplaats dient te behalen, ook effectief daar behaald kunnen worden. Dat is eigenlijk de hoofdreden om een stageplaats al dan niet toe te laten tot de lijst. Het takenpakket dat de student zal opnemen, wordt afgetoetst tegen de verwachtingen en de te behalen doelstellingen.

De commissie stelde zich vragen bij het taalbeleid van de opleiding, omdat ze dit niet duidelijk kon terugvinden in het informatiedossier. De opleiding geeft aan geen aparte olods in te richten, enkel voor taal. Maar omdat de opleiding ook zag dat studenten steeds meer moeilijkheden hebben om goede, correcte teksten te schrijven, werd dit toch opgenomen binnen het curriculum. Het werkveld geeft ook aan dat deze administratieve vaardigheden zoals het schrijven van rapporten voor jeugdrechtsbanken, adviezen, ouderrapporten en handelingsplannen steeds belangrijker worden en ook deel zullen uitmaken van het takenpakket van de gegradueerde. Langs de andere kant wordt opgemerkt dat taal echt wel een uitdaging vormt voor de meeste jongeren. De opleiding probeert hierin te faciliteren door in het olod 'reflectie en veerkracht' de studenten te helpen met het schrijven van een motiveringsbrief, het volgen van een sollicitatietraining.

Omdat de opleiding intrinsieke motivatie cruciaal vindt bij dit soort werk, moet de student ook echt gemotiveerd zijn om stage te lopen bij een bepaalde organisatie. Studenten kiezen zelf een bedrijf waar ze graag hun stage zouden lopen of kiezen een bedrijf uit de beschikbare lijst. Vooraleer er contact wordt opgenomen met het bedrijf zelf, dienen de studenten een gemotiveerde aanvraag in bij de opleiding. Als ze groen licht krijgen van de opleiding, kan er contact opgenomen worden met de betreffende organisatie zelf.

De commissie was nog benieuwd naar hoe studenten geïnitieerd worden in verschillende culturen en de verschillen die tussen de culturen bestaan. Als orthopedagogisch begeleider komt de gegradueerde immers in contact met allerlei culturen. De opleiding geeft aan dat dit deel uitmaakt van het opleidingsonderdeel 'werken met diversiteit'. Het intercultureel leren wordt hier toegespitst op niveau van kennis en ervaring.

Overwegingen

De commissie wil ten eerste haar waardering uitdrukken voor de mate waarin het werkveld ook hier opnieuw inbreng heeft gegeven. Dit is absoluut een sterkte van de opleiding en een gegeven dat de komende tijd zeker verder uitgebouwd en geformaliseerd dient te worden. Een sterke relatie met het werkveld zorgt er immers voor dat de opleiding accuraat kan blijven inspelen op de steeds sneller veranderende maatschappij.

De commissie vernam dat binnen deze bijzondere tijden van Covid-19 het werkveld direct bijgesprongen heeft om de opleiding bij te staan hun programma aan te passen aan het thuisleren. Het werkveld heeft direct authentieke casussen aangeleverd waar de studenten in digitale omgevingen mee aan de slag konden gaan. Deze snelle en vlotte wisselwerking tussen opleiding en werkveld is een van de grondprincipes van een goede graduaatsopleiding.

De commissie is van oordeel dat het programma van de opleiding op een goede en doordachte manier tot stand gekomen is. De invloeden van het werkveld zijn duidelijk herkenbaar en zorgen ervoor dat de opleiding een coherent programma kan voorleggen dat de student goed voorbereidt op de arbeidsmarkt.

Over het concept qua opbouw en organisatie van het werkplekleren is de commissie positief. Tijdens het toelichtende gesprek kon de commissie wel concluderen dat dit vooral op conceptueel niveau bleef hangen. Natuurlijk is dit hele concept 'werkplekleren' voor de opleiding een nieuw gegeven. Het is nu vooral zaak om deze plannen om te zetten in praktijk en deze snel te evalueren om zo bijstellingen te doen naar het komende academiejaar. De commissie raadt de opleiding aan om zeker eens overleg te organiseren tussen andere graduaatsopleidingen binnen de hogeschool die reeds ervaring hebben met het werkplekleren om zo het eigen werkplekleren te formaliseren.

De commissie vond het onderscheid tussen werkplekleren en stage niet helder genoeg uitgelegd door de vertegenwoordigers van de opleiding. De commissie beveelt aan om dit onderscheid beter te concretiseren zodat de verwachtingen en verhoudingen bij elke vorm duidelijk zijn voor alle stakeholders.

De brede inzetbaarheid van de afgestudeerden is volgens de commissie positief, op voorwaarde dat dit ook effectief kan worden waargemaakt. De opleiding wil dat de student in aanraking komt met de 5 doelgroepen. Nadien kiest de student één of twee doelgroepen uit om stage in te doen. De commissie vraagt zich dan af of de kennis van de andere doelgroepen dan wel voldoende aanwezig is wanneer de student afstudeert en aan de slag gaat binnen een van de doelgroepen waarin hij geen leertijd doorlopen heeft.

De commissie is positief over het concept van de 'Bootcamp'. De commissie volgt de opleiding erin dat dit de ideale manier is om studenten te laten proeven van het brede orthopedagogische spectrum. De commissie heeft uiteraard begrip voor het feit dat dit initiatief omwille van de huidige corona-pandemie niet kon doorgaan. Wel wil ze de opleiding aanbevelen om alternatieven te zoeken hiervoor en niet enkel de volgende editie ook te annuleren. Een student moet immers onder alle omstandigheden (hoe uitzonderlijk dan ook), in staat zijn om aan alle doelen van de opleiding te voldoen. Als de opleiding vooropstelt dat elke student in aanraking komt met alle doelgroepen en ze dit faciliteren door activiteiten zoals de Bootcamp dan moet er een alternatief gezocht worden dat corona-proof is. Hetzelfde geldt voor het peer-learningstelsel en andere intra-muros activiteiten. De opleiding heeft reeds veel ingezet op het digitaliseren door toedoen van deze corona-pandemie. De commissie vraagt om hier nog een stukje verder in te gaan.

Het systeem van het gemotiveerde schrijven voor het vinden van stageplaatsen vindt de commissie positief.

De commissie beveelt de opleiding aan om werk te maken van een duidelijk en geïntegreerd taalbeleid. Indien dit aanwezig is binnen Howest, dient dit vertaald te worden naar de opleiding. Op het moment van beoordeling, heeft de commissie geen taalbeleid kunnen vaststellen op niveau van de opleiding. Problemen waar studenten tegenaan lopen (zoals het schrijven van correcte teksten, ...) worden ad hoc opgelost binnen een opleidingsonderdeel wat in sé niet focust op taal, maar op veerkracht.

De commissie vraagt de opleiding om het avondtraject voor werkstudenten in overweging te nemen. De commissie vraagt zich af of alle doelgroepen van studenten die vroeger via het CVO wel instroomden in de opleidingen (die vaak in avondonderwijs georganiseerd werden), nu hun weg nog wel gaan vinden naar de opleiding. Zeker wanneer deze enkel overdag georganiseerd wordt, is het niet evident voor werkenden om hun studie te combineren met een andere job, een huishouden, ... De commissie erkent dat de opleiding vele andere initiatieven neemt ter facilitering van de werkstudenten, maar vraagt dat de opleiding nagaat of deze effectief genoeg zijn om alle doelgroepen van studenten toe te laten de opleiding te kunnen volgen.

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

Bevindingen

De graduaatsopleiding in de orthopedagogische begeleiding baseert haar toetsbeleid op de kwaliteitskaders van Howest. Deze gaan uit van een gedeelde verantwoordelijkheid van instelling, opleiding en lector - een cyclische aanpak waarbij kwaliteit de leidraad vormt en continu wordt gemonitord - en van een meerlagig kwaliteitsmodel. In dat model wordt rekening gehouden met de onderlinge afhankelijkheid van kwaliteitscriteria, waarbij validiteit centraal staat, gevolgd door betrouwbaarheid en transparantie, en tot slot met aandacht voor authenticiteit, zelfsturing en betekenisvolheid.

Bij de uitbouw van kwaliteitsvolle toetsing kan de opleiding gebruik maken van de toetscan: een checklist met subvragen per kwaliteitscriterium in de vorm van een overzichtelijke rubric. De doelstellingen in deze rubrics zijn zichtbaar voor de studenten, zodat zij weten waarop ze beoordeeld worden. De beheersingsniveaus zijn enkel zichtbaar voor de docenten en begeleiders.

Het opleidingsteam past dit Howest toetskader toe en vulde het aan met twee specifieke afspraken rond toetsing. Zo is er de structurele organisatie: toetsing wordt opgenomen in het moduleplan en de studiefiches. Ook werd er gekozen voor planmatige en continue coaching en feedback. De DLR en de vertaling hiervan in leerdoelen vormen de centrale leidraad voor het vormgeven van de toetsing in alle opleidingsonderdelen.

De studenten worden bij de start van alle opleidingsonderdelen geïnformeerd over de evaluatiemodaliteiten. De toetsing gebeurt zoveel mogelijk competentiegericht, waarbij kennis, vaardigheden en attitudes geïntegreerd worden toegepast en getoetst in een professionele context en a.d.h.v. gepaste instrumenten (bijvoorbeeld checklists, rubrics, persoonlijke gesprekken/interviews).

Het werkveld wordt maximaal betrokken bij de evaluaties van werkveldgerelateerde opdrachten, het werkplekleren en de stages. Om kwaliteitsvol te toetsen tijdens het werkplekleren wordt een nauwe samenwerking met een breed aanbod aan kwaliteitsvolle werkplekplaatsen uitgebouwd en onderhouden. De mentoren in het werkveld (en uiteraard ook de studenten) krijgen aan de start van de (inleef)stages een handleiding die duidt wat de beoogde leerdoelen zijn, wat de visie van de opleiding is, hoe de evaluatie praktisch in elkaar zit en hoe men de rol van mentor dient in te vullen.

Het gerealiseerde eindniveau wordt bepaald en afgetoetst binnen 2 afsluitende toetsen: Het gaat hierbij om enerzijds de eindstage met projectopdracht en anderzijds het ontwikkelingsgericht portfolio in het opleidingsonderdeel Stage, reflectie en veerkracht. De beoordeling in dat laatste opleidingsonderdeel gebeurt op basis van een tussentijdse formatieve evaluatie, supervisie en intervisie, het stagelogboek en de algemene beoordeling van de stage.

Overwegingen

De commissie zocht naar de effectieve verankering van de kaders van Howest in de voorliggende graduaatsopleiding. De commissie kon constateren dat de opleiding een goede start gemaakt heeft betreffende het toetsbeleid en dat ze weten wat voor werk er nog op de plank ligt. De commissie kon echter wel vaststellen dat dit vrij ad hoc lijkt te gebeuren en dat de systemen die Howest uitgewerkt heeft, nog concreet ingepast moeten worden binnen de opleiding.

De toetscan is volgens de commissie een degelijk instrument dat de validiteit, transparantie en betrouwbaarheid van het toetsen duidelijk kan waarborgen. De commissie vraagt de opleiding dan ook om zich te aligneren aan het beleid van Howest en deze instrumenten op te nemen binnen de werking van de graduaatsopleiding. Er wordt nu weliswaar ook gewerkt aan de validiteit, transparantie en betrouwbaarheid van de toetsing. De commissie kon vaststellen dat examens op duo-niveau worden opgesteld, dat het 2-paar oogenprincipe gehanteerd wordt bij het evalueren en corrigeren van examens. Er worden rubrics gehanteerd voor de evaluatie van studenten. Dus de basis is zeker gelegd, maar het komt niet formeel genoeg tot uiting. De mate waarin dit gebeurt, mag niet afhangen van de individuele docent, maar moet geformaliseerd en verankerd worden binnen de kaders van Howest, aangepast en toegespitst op de specifieke context van de graduaatsopleiding.

De commissie heeft vertrouwen in het toetsbeleid van de Howest en vertrouwt dat de opleiding haar beleid eenvoudig zal kunnen formaliseren aan dit beleid, aangepast aan de context van niveau 5.

De commissie heeft tijdens het gesprek vernomen dat de evaluatiegesprekken bij de huidige studenten telefonisch verlopen zijn. De commissie moedigt de opleiding toch aan om echte face-to-face gesprekken te organiseren waarbij alle actoren (student, werkgever en hogeschool) aanwezig zijn. Uiteraard binnen alle geldende veiligheidsvoorschriften. De commissie vernam dat het de bedoeling is om in de toekomst elke student minstens tweemaal per semester per stageplaats te bezoeken en een tussentijdse evaluatie in te plannen.

2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

Bevindingen

Binnen hogeschoolbrede kaders bewaken opleidingen van Howest zelf hun kwaliteit. Het informatiedossier beschrijft de systematiek die daarbij gevolgd wordt. Kwaliteitszorg is op drie niveaus georganiseerd die elkaar periodiek opvolgen in een cyclus van zes jaar. Het eerste niveau is de dagelijkse kwaliteitszorg op basis van meetplannen, bevraging van studenten, alumni, lectoren en werkveld, participatie- en werkveldcommissies en een jaarrapport kwaliteitszorg. Het tweede niveau is de Howest-opleidingstoets, waarin getoetst wordt in welke mate de opleiding voldoet aan acht kwaliteitscriteria door in gesprek te gaan met alle stakeholders van de opleiding. Tot slot vindt drie jaar na de Howest-opleidingstoets de externe opleidingsaudit plaats door een NVAO-erkende partner. Jaarlijks worden de vaststelling en analyses uit alle bevragingen, opleidingstoetsen, audits en onderwijsrendementscijfers gebundeld in een jaarrapport kwaliteitszorg. Daaraan worden concrete actieplannen gekoppeld. Het jaarrapport geeft ook input aan de beleidsplannen van de opleiding.

De commissie polste naar de mate waarin de instrumenten die hogeschoolbreed opgezet werden, leven binnen de graduaatsopleiding.

Voor de graduaatsopleiding is kwaliteitszorg een vast onderdeel van de teamvergaderingen. De graduaatsopleiding zal zoveel mogelijk het kader van Howest gebruiken, met extra aandacht voor de specifieke aspecten van de graduaatsopleiding, zoals waarborging van het niveau 5, de onmiddellijke inzetbaarheid van studenten in het werkveld, de sterke samenwerking met het werkveld en de inrichting van de afsluitende toetsing. De in te zetten kwaliteitszorginstrumenten (vragenlijsten, metingen, feedbackgesprekken) zullen worden aangepast aan de graduaatsopleiding

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding is ingebed in een sterke kwaliteitszorgcultuur. De systematiek van Howest zal ingezet worden, gebaseerd op een zesjaarlijkse cyclus en uitgewerkte kwaliteitscriteria. De commissie heeft echter wel vastgesteld dat de 8 kwaliteitscriteria bij de gesprekspartners niet zo leeft als beschreven op papier in het informatiedossier. De commissie vindt dit nochtans een sterk document dat ontwikkeld werd met visie door de dienst Kwaliteitszorg aan Howest. De commissie vraagt de opleiding om zich ook hier te aligneren aan de bestaande systemen van Howest. Deze te implementeren en te vertalen naar de eigen context van de graduaatsopleiding.

3 Oordeel van de commissie

De commissie sprak met een gedreven en enthousiast team van opleidingsvertegenwoordigers. De commissie vernam dat deze opleiding het voorbije jaar veel werk heeft verzet bij het opstellen, bijsturen, indienen en verdedigen van de dossiers om uiteindelijk deze graduaatsopleiding te mogen aanbieden. De commissie dankt alle gesprekspartners voor hun inzet en enthousiasme.

De commissie kon vaststellen dat de basiskwaliteit van deze opleiding zeker en vast gegarandeerd is. Enkele elementen bevinden zich nog op conceptueel niveau en dienen verder geformaliseerd en geïmplementeerd te worden binnen de opleiding. De commissie heeft vertrouwen dat de opleiding weet waar deze elementen zich bevinden en hoe ze dit binnen aanzienbare tijd kunnen oplossen.

De commissie was erg te spreken over de groeiende betrokkenheid van het werkveld. Het is duidelijk dat de opleiding enkele betrouwbare partners gevonden heeft binnen het werkveld die bereid zijn om mee te denken over de huidige en toekomstige opleiding. De commissie zal duidelijke voorbeelden van hoe het werkveld inhoudelijk en organisatorisch mee vormgegeven heeft aan deze opleiding.

Het niveau is duidelijk onderscheiden en past bij de verwachtingen van een graduaatsopleiding op niveau 5.

De brede finaliteit van de opleiding is positief, maar toch vraagt de commissie aan de opleiding om te blijven waken of deze zware eisen die de opleiding stelt, ook effectief behaald kunnen worden door de studenten, zonder dat de studeerbaarheid van het programma te hoog wordt.

De commissie zag dat de opleiding zich flexibel en veerkrachtig heeft getoond binnen de speciale tijden waarin we allen opereren momenteel. Het werkveld sprong spontaan in de bres om mee te denken met de opleiding over alternatieve opleidingsvormen. De commissie vraagt de opleiding ook om ervoor te zorgen dat alle doelen bereikt kunnen worden, ook binnen moeilijke omstandigheden.

De commissie vertrouwt op de Howest-kaders voor toetsing en borging van de interne kwaliteitszorg. Mits deze verder toegespitst worden op de context van de graduaatsopleiding.

Op basis van het gevoerde onderzoek naar de potentiële kwaliteit van de opleiding graduaat in de orthopedagogische begeleiding van de Hogeschool West-Vlaanderen, beoordeelt de commissie de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding als geheel als voldoende. De commissie brengt een positief advies uit aan de NVAO.

4 Aanvullende informatie

De NVAO heeft een commissie van deskundigen om advies gevraagd bij de beoordeling van de nieuwe graduaatsopleiding 'Graduaat in de orthopedagogische begeleiding (9103)' van de Hogeschool West-Vlaanderen.

Conform het toegepaste beoordelingskader werd het onderzoek van de commissie vormgegeven aan de hand van de drie samenhangende vragen uit de beoordelingsgrond. Het beoordelingsrapport dat de bevindingen van de commissie bespreekt, moet de lezer toelaten deze vragen te beantwoorden. Het rapport van de commissie moet de NVAO vervolgens in staat stellen tot een beoordeling te komen van de opleiding en hierover een besluit te nemen.

Op 4 augustus 2020 werd het vastgestelde beoordelingsrapport aangeboden aan de portefeuillehouder van het dossier, alvorens het te agenderen op het bestuur van de NVAO. Op dat moment beoordeelt de NVAO de interne consistentie van het rapport en de navolgbaarheid van het advies. Bij dit beoordelingsrapport zijn er hierbij vragen gerezen.

Bij de opmaak van het ontwerpbesluit, kan de NVAO overeenkomstig artikel 20. 2° van het reglement inzake bestuursbeginselen van toepassing bij de besluitvorming door de NVAO, de instelling en/of de commissie om aanvullende informatie, toelichtingen en verduidelijkingen vragen.

Op basis van het voorliggende beoordelingsrapport is de NVAO niet in staat om een besluit te nemen over de opleiding. De NVAO heeft de commissie daarom verzocht aanvullende onderbouwingen aan te leveren.

In dit kader heeft de NVAO de commissie verzocht om aanvullende informatie omtrent:

- de wijze waarop het brede profiel dat de opleiding wil afleveren, voor elk van de vijf werkveld domeinen, aantoonbaar zal gerealiseerd worden in de korte studietijd van de graduaatsopleiding;
- een duidelijke invulling van de begrippen werkplekleren en stage, waarbij de verhouding en verwachtingen tussen beide begrippen navolgbaar gedefinieerd wordt;
- een werkplan dat inzichtelijk maakt hoe de aanbevelingen van de commissie zullen opgevolgd worden, met bijvoorbeeld een overzicht van de doelen, gekoppeld aan acties en verantwoordelijken.

De procescoördinator en beleidsmedewerker van de NVAO, Mike Slangen, heeft in opdracht van de commissie deze vragen op 23 september 2020 doorgegeven aan de opleiding en aan de Hogeschool West-Vlaanderen.

De instelling heeft op 7 oktober 2020 aanvullende informatie verschaft die de commissie in staat moeten stellen om antwoord te vinden op de gestelde vragen vanuit de NVAO. De aanvullende informatie dient samen gelezen te worden met het informatiedossier van deze opleiding en dit beoordelingsrapport.

Op basis van de aangeleverde informatie heeft de commissie getracht om de bijkomende vragen vanuit de NVAO te beantwoorden.

4.1 Bevindingen aanvullende informatie

4.1.1 Aanvullende informatie bij de wijze waarop het brede profiel dat de opleiding wil afleveren, voor elk van de vijf werkveld domeinen, aantoonbaar zal gerealiseerd worden in de korte studietijd van de graduaatsopleiding.

Om het brede profiel te realiseren, combineert de opleiding een brede oriëntatie en ervaring in diverse orthopedagogische contexten en diverse doelgroepen met een verdieping in één werkdomein. De opleiding hanteert hiervoor het model van de 'T-shaped professional'. Dit wil zeggen dat de student algemene kennis, vaardigheden en attitudes ontwikkelt die nodig zijn in alle orthopedagogische werkdomeinen zoals beschreven in de domeinspecifieke leerresultaten (DLR) maar die competenties verder verdiept in één werkdomein.

De commissie leert dat via inleefstages de studenten de verschillende orthopedagogische doelgroepen leren kennen. Na een grondige reflectie wordt dan de keuze gemaakt voor de doelgroep waarin de studenten zich tijdens hun stages verdiepen. Die brede oriëntatie wordt geëxpliciteerd binnen de inhoud van opleidingsonderdelen 'Maatschappij en verkenning', 'orthopedagogisch werken 1', 'Doelgroepen 1' en de 'Inleefstage 1&2. In de partims 'Reflectie en veerkracht 1&2' wordt hierop gereflecteerd. Wanneer de studenten hun stages lopen in de gekozen doelgroep, worden ze voor intervisiesessies bewust samengezet met studenten uit andere doelgroepen. Zo leren ze uit de ervaringen van hun medestudenten.

De opleiding heeft nagedacht om enkele initiatieven die genomen werden om de studenten kennis te laten maken met het brede werkveld; ook in deze tijden van covid-maatregelen te kunnen organiseren. Zo organiseert de opleiding normaal gezien een 'bootcamp', waar studenten kennis kunnen maken met diverse werkdomeinen en doelgroepen. In samenwerking met het werkveld werden een belevingsparcours en *virtual reality*-ervaringen van diverse werkdomeinen aangeboden aan de instromende studenten.

Tijdens de stages ontwikkelen en tonen de studenten hun competenties aan binnen één gekozen domein. Op het einde van de opleiding worden de domeinspecifieke leerresultaten afgetoetst binnen één context via deze stage en een beroepsproduct. Via het portfolio en de werkveldmatrix wordt de generieke profilering getoetst. Deze werkveldmatrix is een tool waarmee de student kan aantonen welke ervaringen hij/zij heeft opgedaan binnen de verschillende domeinen en doelgroepen. De student vult dit document in naargelang de opleiding vordert. Zo wordt ook de groei van de student zichtbaar. Na elke ervaring wordt kort gereflecteerd.

4.1.2 Aanvullende informatie over de invulling van de begrippen werkplekieren en stage, waarbij de verhouding en verwachtingen tussen beide begrippen navolgbaar gedefinieerd wordt

Om de graduaatsopleidingen te ondersteunen in de diverse vormen van werkplekieren voorziet Howest een overzichtsschema dat de opleidingen helpt na te denken over de invulling van het werkplekieren. De hogeschool voorziet ook een medewerker vanuit de dienst onderwijs om de opleidingen hierbij te begeleiden. De opleiding voegt het ingevulde overzicht voor de graduaatsopleiding in de Orthopedagogische begeleiding bij ter illustratie.

Uit dit overzicht volgt dat er naast de didactische werkvorm 'stage' er veel andere didactische vormen worden gehanteerd om het werkplekieren in de opleiding in te vullen. Deze evolueren van meer gesimuleerd in de onderwijsinstelling naar meer werkplekieren op de werkplek zelf.

Andere didactische werkvormen van werkplekleren zijn casusgestuurd en gesimuleerd onderwijs, bezoeken aan organisaties, doelgroepcontacten, gastcolleges door cliënten (ervaringsdeskundigen) en praktijkwerkers die getuigen over hun ervaringen, de werking van organisaties en hun dagelijkse beroepspraktijk. Dit is beschreven in onderstaand overzicht. De OLODs waarbij stage wordt gebruikt als didactische werkvorm om aan werkplekleren te doen, worden opgebouwd via een stageleerlijn. Ze worden van bij de start geïntegreerd in de opleiding en gekoppeld aan de andere OLODs. Er worden andere competenties verworven of ingeoefend en andere leerdoelen geëvalueerd. Het zijn niet enkel de eindstages waar competenties enkel complex of geïntegreerd worden toegepast door de student.

4.1.3 Een werkplan dat inzichtelijk maakt hoe de aanbevelingen van de commissie opgevolgd zullen worden met bijvoorbeeld een overzicht van de doelen, gekoppeld aan acties en verantwoordelijken.

Het opvolgen van de aanbevelingen van de commissie maakt integraal deel uit van het kwaliteitszorgbeleid van de opleiding. Sleutelpersonen in dit kwaliteitszorgbeleid zijn vanuit de opleiding, de kwaliteitsmedewerker (KM), tevens teamlid en docent in de opleiding, en de opleidingscoördinator. Daarnaast is er ondersteuning vanuit de dienst onderwijs, door de onderwijsondersteuner van de opleiding. Tenslotte wordt er over de kwaliteit van de opleiding gewaakt vanuit het management, door de opleidingsdirecteur.

Vanuit hun opleidingsgebonden taak in het kwaliteitszorgbeleid, stellen de KM en OC jaarlijks een jaarrapport kwaliteitszorg op. Dat rapport is opgebouwd volgens de 8 kwaliteitscriteria van Howest. De aanbevelingen van de commissie worden daarin opgenomen, naast aanbevelingen uit de andere kwaliteitszorginstrumenten van de opleiding (zoals kwantitatieve en kwalitatieve bevraging van studenten, werkveldbevraging, ...). In dit jaarrapport worden de aanbevelingen vertaald in acties, die vooral voor het komende jaar al zeer concreet worden uitgeschreven.

De opleiding voegt een opvolgtabel toe, met daarin alle aanbevelingen van de commissie, aangevuld met doelstellingen en deeldoelstellingen. Aan elke deeldoelstelling wordt een actie gekoppeld en een verantwoordelijke aangeduid. Aan elke actie hangt een timing vast.

4.2 Overwegingen aanvullende informatie & conclusie commissie

De commissie wil de opleiding bedanken voor de extra aangeleverde informatie. De informatie heeft meer duidelijkheid verschaft aan de commissie en geeft een duidelijk beeld van hoe de opleiding in de komende maanden aan de slag zal gaan om de opleiding verder uit te bouwen, rekening houdend met de aanbevelingen van de commissie.

De commissie vindt het model van de 'T-shaped professional' een toegevoegde meerwaarde. Hierdoor is voor de commissie duidelijker geworden hoe de opleiding het algemene brede profiel wil bekomen bij de studenten, aangevuld met de verdieping in één domein. De commissie wil de opleiding wel vragen om dit dan ook duidelijker te stellen in de ECTS-fiches en studiefiches, om het op die manier ook duidelijk te stellen naar de studenten. De commissie vraagt de opleiding om goed in te zetten op de reflectievaardigheden van de studenten. De opleiding gaat immers uit van veel transfer die de student maakt tussen de inhouden van de brede oriëntatie en de verdieping in één domein.

De aangeleverde werkveldmatrix vindt de commissie een sterk instrument. Het biedt zowel voor de student als voor de opleiding een handig instrument om het leerproces van de student aantoonbaar en transparant te maken. De student kan reflecteren over de opgedane ervaringen in de verschillende domeinen.

De definiëring werkpleklers en het verschil met stage werd duidelijk omschreven. Het ingevulde Howest-kader voor deze opleiding biedt een duidelijk antwoord wat de opleiding allemaal plaatst onder de noemer 'werkpleklers'. Het verschil met de werkvorm 'stage' wordt nu wel duidelijk voor de commissie. De commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding nu een duidelijk beeld heeft van de plaats van de 'stage' binnen het spectrum werkpleklers. De commissie vraagt wel nog steeds aandacht voor het snel implementeren van dit duidelijke concept werkpleklers binnen de opleiding. In het beoordelingsrapport zegt de commissie het volgende: *Het is nu vooral zaak om deze plannen om te zetten in praktijk en deze snel te evalueren om zo bijsturingen te doen naar het komende academiejaar. De commissie raadt de opleiding aan om zeker eens overleg te organiseren tussen andere graduaatsopleidingen binnen de hogeschool die reeds ervaring hebben met het werkpleklers om zo het eigen werkpleklers te formaliseren.* Deze overweging is nog steeds van toepassing. De begrippen en concepten zijn duidelijk, de opleiding moet deze nu laten doorsijpelen naar alle onderdelen en actoren van de opleiding. Tijdens het toelichtend gesprek geven de gesprekspartners aan dat dit werk is voor de komende periode.

De commissie is positief over de opvolgtabellen die de opleiding aanlevert. De commissie ziet haar aanbevelingen vertaald naar duidelijke doelen, gekoppeld aan verantwoordelijken en timing.

De commissie concludeert dat de aanvullende informatie een duidelijk antwoord heeft kunnen bieden op de gestelde vragen. De commissie heeft vertrouwen in de potentiële basiskwaliteit van deze opleiding. Die wil er wel op wijzen dat het tijdens de eerste opleidingsaccreditatie zaak zal zijn om na te gaan of alle acties die nu ondernomen worden, of op de planning staan, effectief gerealiseerd werden. Ook de vraag betreffende het eindniveau kan dan beantwoordt worden aan de hand van de afgeleverde beroepsproducten.

5 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Beoordelingskader Toets Nieuwe Opleiding op maat van de eigen regio”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 9 november 2018.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het voorbereidend overleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

De gesprekken werden online gestreamd via het online platform Microsoft Teams. Enkele commissieleden hebben op deze manier digitaal deelgenomen aan de gesprekken en de beoordeling van de Toets Nieuwe opleiding. Alle gesprekspartners hebben hun schriftelijk akkoord gegeven dat zij op de hoogte waren van de online streaming en de opname. Na vaststelling van dit rapport, werden alle opnames verwijderd.

Tijdens een voorbereidend overleg 25 juni 2020 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op locatie bij Howest Brugge op 25 juni 2020 om 14.00 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- Directeur opleidingen Howest Brugge;
- Penhouder & voorbereiding;
- Docent, voormalig leefgroepbegeleider sector;
- Docent, stagecoördinator, trajectbegeleider;
- Vertegenwoordiging werkveld;
- Alumnus van de opleiding.

Aan de hand van de Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens het toelichtend gesprek verder verdiept in de context van de opleiding en het voorlopig oordeel geverifieerd en vervolledigd.

Tijdens een besloten nabespreking op 25 juni 2020 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Op 4 augustus 2020 werd het vastgestelde beoordelingsrapport aangeboden aan de portefeuillehouder van het dossier, alvorens het te agenderen op het bestuur van de NVAO. Op dat moment beoordeelt de NVAO de interne consistentie van het rapport en de navolgbaarheid van het advies. Bij dit beoordelingsrapport zijn er hierbij vragen gerezen. De NVAO heeft hieromtrent aanvullende informatie opgevraagd bij de commissie. De procescoördinator en beleidsmedewerker van de NVAO, Mike Slangen, heeft in opdracht van de commissie deze vragen op 23 september 2020 doorgegeven aan de opleiding en aan de Hogeschool West-Vlaanderen.

De instelling heeft op 7 oktober 2020 aanvullende informatie verschaft die de commissie in staat moeten stellen om antwoord te vinden op de gestelde vragen vanuit de NVAO.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd naar de NVAO gestuurd op 27 oktober 2020.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instelling	Hogeschool West-Vlaanderen (Howest)
Adres, website van de instelling	Marksesteenweg 58, B-8500 KORTRIJK www.howest.be
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding	Graduaat in de orthopedagogische begeleiding
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
Opleidingstrajecten	-
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de orthopedagogische begeleiding
(Delen van) studiegebied(en)	Sociaal-agogisch werk
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Brugge
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding in Vlaanderen	Ja
Erkende HBO5-opleiding(en) van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding en naam CVO waartoe deze opleiding behoort	-
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgoedingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bachelor in de orthopedagogie; • Bachelor in het sociaal werk; • Bachelor in de toegepaste psychologie

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde ondersteunt en begeleidt cliënten en cliëntgroepen tijdelijk of langdurig in hun dagelijks leven op vlak van wonen, werken, leren en vrije tijd.
2. De gegradueerde draagt in vertrouwde en nieuwe, complexe contexten methodisch bij tot het uitbouwen van een leefklimaat op maat.
3. De gegradueerde verzamelt informatie in functie van het ondersteuningsplan en levert een actieve bijdrage aan het vormgeven en implementeren ervan. De gegradueerde doet dit in samenspraak met de cliënt, het cliëntstelsel, het team en andere betrokken actoren.
4. De gegradueerde handelt vanuit verbondenheid en gelijkwaardigheid. De gegradueerde is zich bewust van het eigen referentiekader en handelt vanuit erkenning van de eigenheid en de verscheidenheid van cliënten en cliëntsystemen.
5. De gegradueerde vertrekt vanuit krachten bij cliënten en cliëntsystemen, heeft oog voor kwetsbaarheden en risicofactoren, en onderneemt doelgericht acties in functie van veiligheid en levenskwaliteit.
6. De gegradueerde communiceert respectvol en doelgericht met de cliënt, cliëntsystemen, het team en andere betrokken actoren.
7. De gegradueerde handelt in overeenstemming met het beroepsethisch kader en de relevante wettelijke bepalingen.
8. De gegradueerde ondersteunt de cliënt bij het versterken en creëren van netwerken die voor de cliënt belangrijk zijn.
9. De gegradueerde overlegt en werkt samen in een (interdisciplinair) team en met interne en externe actoren in vertrouwde en nieuwe, complexe contexten.
10. De gegradueerde stuurt zijn (ortho)(ped)agogisch handelen bij o.b.v. van (zelf)reflectie, zelfzorg en levenslang leren.
11. De gegradueerde doet op basis van praktijkervaring en ontwikkelingen in de samenleving suggesties ter verbetering van de (ortho)(ped)agogische werking.
12. De gegradueerde werkt kritisch en constructief mee aan de doelstellingen van de eigen organisatie.

Datum validatie: 16 december 2019

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Mia Sas (*voorzitter*), voormalig algemeen directeur van Odisee.

Roland van der Poel (*commissielid*), directeur Associate degrees Academie Roosendaal.

Angelique Van Sommeren (*commissielid*), Eigenaar Esbé Bewindvoering en Mentorschap, examinator aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (digitaal aanwezig).

Ann De Beuckelaer (*student-commissielid*), student educatieve master aan de Universiteit Antwerpen (digitaal aanwezig).

De commissie werd bijgestaan door **Mike Slangen**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator en secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Informatiedossier opleiding

- TNO Graduaat in de orthopedagogische begeleiding

Verplichte bijlagen:

- Domeinspecifieke leerresultaten
- Overzicht overeenkomstige opleidingen
- Schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving – eerste 60 ECTS
- Beschrijving personeel
- Werkveldcontacten

Niet-verplichte bijlagen:

- Overzicht aandeel werkplekleren in programma
- Competentiematrix
- Onderwijs- en examenreglement 2019-2020
- EVC-procedure graduaatsopleidingen
- Bevragingsplanning
- Traject verkorte bachelor orthopedagogie – Hogent
- Traject verkorte bachelor sociaal werk – Howest
- Traject verkorte bachelor toegepaste psychologie – Howest
- Kwaliteitszorgcriteria

Aanvullende informatie (d.d. 07/10/2020):

- Antwoord op bijkomende vragen NVAO;
- Bijlage 1: Voorbeeld ingevulde werkplekmatrix;
- Bijlage 2: Howest visie op WPL;
- Bijlage 3: Overzicht opdrachten tijdens inleefstage 2 voor mentoren;
- Bijlage 4: voorbeeld handleiding voor mentoren;
- Bijlage 5: voorbeeld beoordelingsinstrument ter ondersteuning van mentoren.

Colofon

GRADUAAT IN DE ORTHOPEDAGOGISCHE BEGELEIDING

HOGESCHOOL WEST-VLAANDEREN • 9103

Toets nieuwe graduaatsopleiding • Beoordelingsrapport

27 oktober 2020

Samenstelling: NVAO • Vlaanderen

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net